

bajos dolgaival és e valamennyi nő érdekeit képviselő testülettől kérjen tanácsot és segítséget.

A »polgári« nőmozgalom hazug jelszava csa olyan polgári osztálybeli nőknél hull termékeny talajra, akik könyvekből és előadásokból merítik a munkásnők helyzetére vonatkozó ismereteiket; akik elhiszik, hogy a férfi-munkás védi a nő érdekeit is, holott akár-hány szakszervezetbe be sem bocsátja a nőmunkást. Ezek a szalon-szocialisták elhiszik, hogy a demokratikus választójog birtokában a férfiak gondoskodni fognak a nő egyenjogúsításáról, holott Francia-, Német-Olaszország, Ausztria és az általános férfiválasztóji többi államai példájából megtanulhatnak, hogy ez tévévés. Elhiszik, hogy a nő cenzusos választójoga munkásnő elnyomatásának fokozását és meghosszabbtását jelentené, holott Norvégia példája világosan mutatja, hogy a felszabadult nő nem feledkezik meg rabságban maradt asszonytársairól, mint a felszabadít férfit, hanem a nőérdekek speciális védelme mellett az alkotmányból még kirekedt nők választójogának megszerzéseért éppúgy küzd, mint a korlátozott választójog elérése előtt.

Az összes társadalmi osztályok asszonyainak szolidaritását parancsolóan követelik s ezért elébb-utóbb minden országban megteremtik azok a problémák, melyek a nő szerelmi életével és anyaságával kapcsolatban merülnek fel.

Habár legnagyobbbrészt a proletár nők közül kerülnek ki azok a szerencsétlenek, akiknek emberi méltóságát, – ha a nyomorúság a prostitutio karjait kergette őket – a rendőri felügyelet semmisíti. még végkép: nincs asszony, akinek életére végzetes hatást ne gyakorolhatna ez a fajunkat testileg és erkölcsileg minden más fajnál alacsonyabbra helyező rendszer, kenyérkereső asszony útjait mindenkor keresztezheti legfelsőbb ügyeit firtató rendőr; sőt mint a nagyváradi menyasszony híres esete végleteiben mutatta, legvédettebb leányt is csaknem tönkretetheti a rendőrségnek ez az »erkölcsök fölött örködése.« De ha elég szerencsések vagyunk is ahhoz, hogy közvetlenül szembe ne kerüljünk a társadalom testén tátongó; fekélyvel, szinte lehetetlen elkerülnünk annak ethikai világunkat megfertőző befolyását, ragályt terjesztő baktériumát. Hiába igyekszik a társadalom legfelsőbb rétegeiben az asszony is fiába oltani a felelősség érzetét, mások érdekeinek respektálását; az állam közegeinek »erkölcsrendészeti« működése azt a csalódást kelti az ifjúban

Osztályharc és nőkérdés.

Írta: GLÜCKLICH VILMA

Régi taktikája minden ellenséges tábornak, hogy pártoskodást igyekszik szítani a küzdők soraiban. Evvel élnek a nőmozgalom ellenségei, mikor a munkásnővel azt akarják elhíttetni, hogy a »polgári« nőmozgalom híveiben ellenségeket kell látnia. Hála a munkásnők folyton szélesbedő látókörének és a férfi szak-társaik viselkedéséből naponta levonható tanulságoknak, ma már ez a taktika nem válik be. A gondolkozó, nem csupán »tömeg« címén kormányozható munkás-asszony világosan látja, hogy speciális női igényeit a legdemokratikusabb férfitársadalmak sem elégítik ki. Nem is riasztja el semmiféle rágalom és ellenpropaganda attól, hogy a Feministák Egyesületéhez forduljon ügyes-

mintha az ethika túrne kivételeket; mintha a prostituáltak szerencsétlen hada nem is volna ember, nem is érezné a vele üzött visszaélést. Hiába óvjuk családunkat a fertőző bajoktól; hazahozhatja annak minden férfitagja – hiszen őket nem vizsgálja rendőrorvos! – és terjesztheti minden ember, aki élelmiszert, vagi; egyéb használati cikket hoz házukba, a luesnek és vele rokon betegségeknek csiráit, amelyekkel a természet valóban »hetedízigen büntet«.

A munkás asszonynak éppen úgy fáj, mint a hercegnőnek, ha férjétől nászajándékul súlyos betegséget kapott, amely már ifjan öreggá, anyaságra és munkára képtelenné teszi, vagy gyermekeit nyomorítja meg; ha viruló leánya, akinek zavartalan boldogságát remélte házassággal biztosítani, hirtelen hervadásnak indul a házasesetben.

Első sorban a munkásnőt sújtják a leánykereskedés borzalmái, az emberhússal kereskedők emberséget nem ismerő kegyetlenségei.

Az alkohol legpusztítóbb fajtái a munkás családban érvényesítik végzetes hatásukat; a pálinka pillanatnyira feledteti a munkással nyomorúságát, elkeseredését, de egyidejűleg martiriummá teszi felesége, családja életét, akik öntudatosan szemlélik a családapa testi és szellemi züllését.

Ezekkel a barbárságokkal szemben pedig nem látunk erélyes intézkedést egyetlen oly államban sem, amelynek polgárai közül csak a férfiak szólhatnak bele a közügyek vezetésébe, a törvények alkotásába. Ellenben mindenütt, ahol a nők teljes poli-

sikra szálltak a prostitutio rendőri szabályozása és az ebből származó bajok ellen. Csak a politikailag felszabadult nők tiltották ki az alkoholt hazájukból.

De sikra szálltak az anyaság gazdasági érdekeiért is: az anyasági biztosítással, az apai felelőség fokozásával kívánják lehetővé tenni mindenütt, hogy a proletáraszony keresete ne szűnjék meg a gyermekének születését megelőző és követő hetekben. Es védelmére keltek az anya testi épségének. Finnország nő-képviselőinek első indítványai közé tartozott az, amelyben sok és jól képzett bába alkalmazására kívánták az államot kötelezni.

Kétségtelen, hogy vannak a különböző társadalmi osztályokhoz tartozó nőknek ellentétes érdekeik; ezeknek érvényesítéséért a saját társadalmi osztályuk pártjai, illetőleg szakegyesületek keretében fognak küzdeni.

De a speciális női érdekek csakis úgy

egyvetértően küzdenek érte az egész társadalom asszonyai. Csak így szerezhetik meg azt a szerszámot, amellyel mindegyikük felépítheti a vele egy társadalmi osztályhoz tartozókkal együtt az ő számára legszükségesebb intézményeket; csak így tehetnek szert alkotmányos országok polgárainak leg-hathatósabb fegyverére, a választójogra.